

Джерела фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я (загальні положення)

Складність фінансового забезпечення повоєнного відновлення пов'язана не лише з пошуком, акумулюванням та використанням фінансових ресурсів, але й необхідністю трансформації всієї системи фінансування діяльності закладів охорони здоров'я, підготовки медичних та управлінських кадрів, надання усіх видів медичної допомоги. Визначено, що структура фінансового механізму повоєнного відновлення системи охорони здоров'я включає фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я та розробку нового механізму фінансування системи охорони здоров'я. Визначено пріоритетні зовнішні джерела фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я: заарештовані кошти російських фінансових установ та активів осіб, причетних до повномасштабного вторгнення країни-агресора; допомога міжнародних фінансових організацій, що може здійснюватися різними інструментами; питання міжнародної підтримки України в її намірі повоєнного відновлення розширюється в контексті допомоги іноземних держав, зокрема США, Канади, країн Європейського Союзу та інших; залучення міжнародних транснаціональних корпорацій до фінансової та іншої допомоги з відновлення економіки України в цілому та системи охорони здоров'я, зокрема; залучення коштів бізнес-структур, тобто юридичних осіб резидентів України. Ідентифіковано інструменти залучення фінансових ресурсів, зокрема: створення Фонду розвитку України; створення благодійних організацій та організація благодійних акцій на міжнародному рівні для збору коштів; запровадження проєктів державно-приватного партнерства; проєктно-грантова діяльність з позиції окремих суб'єктів системи охорони здоров'я; приватизація, яку можливо здійснити через внесення відповідних змін до законодавства про приватизацію та регулювання системи охорони здоров'я. Визначено напрями відновлення системи охорони здоров'я, а саме: відновлення інфраструктури та відновлення медичних послуг на деокупованих територіях та територіях високого ризику небезпеки.

Ключові слова: джерело фінансування; повоєнне відновлення; система охорони здоров'я; інструменти залучення фінансових ресурсів; державно-приватне партнерство.

Постановка проблеми. Проблеми повоєнного відновлення системи охорони здоров'я та економіки в цілому неможливо вирішити без ефективного механізму фінансування. Це комплексний процес, що вимагає залучення сучасних фінансових інструментів та різноманітних джерел економічних ресурсів. Проте складність фінансового забезпечення повоєнного відновлення пов'язана не лише з пошуком, акумулюванням та використанням фінансових ресурсів, але й необхідністю трансформації всієї системи фінансування діяльності закладів охорони здоров'я, підготовки медичних та управлінських кадрів, надання усіх видів медичної допомоги тощо. Адже нова система охорони здоров'я має фінансуватися таким чином, щоб забезпечувати її актуальні властивості: безпечність, адаптивність та стійкість. Це надає особливої значущості пошуку нових інструментів повоєнного відновлення системи охорони здоров'я та механізмів її фінансування в майбутньому.

Метою дослідження є ідентифікація джерел фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

Аналіз останніх досліджень. Питання фінансування системи охорони здоров'я досліджувалося в працях таких вітчизняних вчених, як: Васильєва Т., Грицишен Д., Длугопольський О., Драган І., Крикун О., Криничко Л., Малігон Ю., Мотайло О., Петрик С., Радиш Я., Сергієнко Л., Торбас О. та інших. Серед зарубіжних вчених: Abbas M., Adegoke Y.O., Ahinkorah B.O., Alkire B.C., Allen A., Alonso N., Ameh E.A., Ball S., Bell S., Bellamy R., Bukonya J., Costello A., Dadjio J., Devarajan S., Do ʻgan I., Dumrul G., Durizzo K., Elmi Z.M., Ercelik G., George G., Günther I., Hagander L., Halıcı-Tülüce N., Harttgen K., Khan H.N., Khan M.A., Krebs K.L., Kuwawenaruwa A., Leather A.J.M., Mbonigaba J., Meara J.G., Patterson C., Piabuo S.M., Razli R.B., Sadeghi S., Sahfie A.B., Sahu M., Salari P., Sarvghad N., Shehzada G., Swaroop V., Tedioli F., Tieguhong J.C., Tommaso F.D., Yaya S., Yip W., Zou H.-F. та інших.

Викладення основного матеріалу. Вивчення повоєнного відновлення економіки в цілому та окремих сфер суспільних відносин не є чимось новим для міжнародних та регіональних урядових та неурядових організацій. «Перша в історії міжнародна післявоєнна відбудова була здійснена в Австрії після закінчення Першої світової війни. Вона була здійснена Лігою Націй і ґрунтувалася на роботі та пропозиціях економічної комісії для встановлення фактів. Реконструкція Австрії передбачала призупинення виплати репарацій, початок економічних реформ і призначення верховного комісара з економіки країни. Подібна, але менш масштабна робота, була згодом проведена в Угорщині, тоді як третя міжнародна програма реконструкції міжвоєнного

періоду була зосереджена на репатріації вигнаних етнічних греків з Туреччини після війни 1922 року. Найбільш вражаюча післявоєнна реконструкція була здійснена після закінчення Другої світової війни. Йдеться про роботу Адміністрації ООН з питань допомоги та реабілітації в Європі та Китаї (1943–1946), позики Міжнародного банку реконструкції та розвитку Європі, План Маршалла для Західної Європи (1948–1951) та економічну допомогу для Японії. З усіх цих програм план Маршалла виділяється як найуспішніша ініціатива» [5]. Для України міжнародна підтримка у відновленні системи охорони здоров'я є життєво необхідною, за умови ефективного використання як власних (державних (бюджетних)) ресурсів, так і залучених від міжнародних партнерів, бізнесу та інших інституцій. «Терористична тактика ведення війни росією, внаслідок якої зруйновано тисячі будинків, об'єктів цивільної та критичної інфраструктури, ставить перед Україною ще одне завдання – потрібно пройти не лише важкий шлях до перемоги, а й шлях післявоєнного відновлення. Причому вже зараз, під час війни, потрібно планувати, як це буде і за рахунок чийої фінансової допомоги» [9]. На рисунку 1 наведено міжнародні оцінки вартості повоєнного відновлення України. Вагому частку у вказаних оцінках займає охорона здоров'я, оскільки потребує не лише відбудови інфраструктури, але й формування її нових властивостей. Крім того, окремого фінансування вимагає підготовка медичних кадрів та впровадження актуальних підходів до медичної допомоги. Російсько-українська війна поклала відбиток на стан здоров'я військослужбовців та цивільного населення, що своєю чергою потребує особливої уваги до питання реабілітації як фізичної, так і психологічної, соціальної тощо.

Рис. 1. Оцінка вартості відбудови спільно з міжнародними партнерами (фото екрану за посиланням [9])

З метою дослідження пошуку інноваційних рішень механізму фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я та, як наслідок, формування системи охорони здоров'я із новими властивостями, пропонуємо таке: визначити ключові напрями; обґрунтувати пріоритетні джерела фінансування; розробити актуальні підходи до використання фінансових ресурсів. В цілому ми маємо отримати нову систему фінансового забезпечення реалізації медичних послуг, що характеризуватиме діяльність закладів охорони здоров'я з позиції безпечності, адаптивності та стійкості. Наше бачення структури фінансового механізму повоєнного відновлення системи охорони здоров'я викладено на рисунку 2. Разом з тим, говорячи про фінансове забезпечення повоєнного відновлення та подальшого розвитку системи охорони здоров'я, необхідно, насамперед, визначитися із такими основними складовими, як джерела, інструменти та напрями використання фінансових ресурсів. Вони будуть мати різні форми та зміст як для цілей повоєнного відновлення, так і для подальшого розвитку системи охорони здоров'я.

Фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я

Що стосується фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я, то метою фінансового забезпечення повоєнного відновлення системи охорони здоров'я є пошук джерел, акумулювання та використання ресурсів для реалізації процесів повоєнного відновлення інфраструктури, кадрового потенціалу та медичної допомоги на певних територіях. Проте повоєнне відновлення передбачає не лише відбудову довоєнної системи охорони здоров'я, а й формування якісно нової системи, властивостями якої мають стати: безпечність, адаптивність та стійкість.

Рис. 2. Структура фінансового механізму повоєнного відновлення системи охорони здоров'я

Повоєнна відбудова системи охорони здоров'я в значній мірі також буде залежати від державних програм інфраструктурного відновлення. Сучасні стратегії повоєнного відновлення економіки України визначають такі вектори формування національних програм (табл. 1).

Таблиця 1

Національна програма відновлення України

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ		
<i>Всі 10 років</i>	<i>2023–2025 рр.</i>	<i>2026–2032 рр.</i>
<i>Кількість проєктів</i>		
850	580	270
<i>Щорічний приріст реального ВВП</i>		
Більше 7 %	Більше 7 %	Більше 7 %
<i>Фінансування</i>		
Більше 750 млрд дол.	Більше 350 млрд дол.	Більше 400 млрд дол.
<i>Індекс економічної складності</i>		
25 найкращих країн	40 найкращих країн	25 найкращих країн
<i>Індекс людського капіталу</i>		
25 найкращих країн	40 найкращих країн	25 найкращих країн
НАЦІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ		
Основи відновлення: зміцнення інституційної спроможності	Забезпечення конкурентного доступу до капіталу	
Забезпечення макрофінансової стабільності	Розвиток секторів економіки з доданою вартістю	
Відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів	Відновлення та модернізація соціальної інфраструктури	
Відбудова чистого та захищеного середовища	Енергетична незалежність та Зелений Курс	
Поліпшення бізнес-середовища	Зміцнення оборони і безпеки	
Прагнення до інтеграції в ЄС	Розвиток системи освіти	
Основи відновлення: цифрова держава	Модернізація системи охорони здоров'я	
Розширення та інтеграція логістики з ЄС	Розвиток систем культури та спорту	Забезпечення ефективної соціальної політики

В умовах воєнного стану та у повоєнний період державне фінансування відбудови системи охорони здоров'я буде залежати від ефективності та швидкості відновлення економіки України. Макроекономічні показники, що аналізувалися експертами, вказують на негативні тенденції, зокрема:

– опитування щодо ділової активності свідчить про негативні очікування бізнесу. «У жовтні індекс очікувань ділової активності НБУ зменшився до 49,6, порівняно з 50,1, у вересні, знову знизившись нижче «нейтрального» рівня у 50 пунктів. Це означає, що серед опитаних бізнесів переважають негативні очікування. Як повідомляє НБУ, погіршення оцінок спричинили збереження воєнних ризиків та нові руйнування, логістичні обмеження, звуження інвестиційного попиту, зростання цін на пальне та дефіцит робочої сили. Зміна очікувань бізнесу є важливим суб'єктивним показником стану економіки, що свідчить про поступове відновлення активності чи, навпаки, погіршення ситуації» [8]. Така ситуація не може не відобразитися на бюджетних надходженнях і, як наслідок, виконанні усіх функцій держави під час повномасштабного вторгнення. Крім того, значне навантаження на військовий бюджет вимагає особливого підходу до розподілу бюджетних ресурсів;

– за даними аналітиків НБУ, падіння макроекономічних показників у 2023 році значно сповільнилося, проте така ситуація пов'язана з порівнянням з 2022 роком, коли економіка на три місяці повністю була зупинена. Щодо інфляції, то «в серпні 2023 року спостерігалася помітна сезонна дефляція: Індекс споживчих цін (ІСЦ) скоротився на 1,4 % м/м. Востаннє таку потужну дефляцію влітку спостерігали 20 років тому – у 2003 році. Практично всю дефляцію у серпні було сформовано зниженням цін на овочі (-37,6 % м/м) і фрукти (-4,2 % м/м). Одним із основних проінфляційних чинників було зростання цін на пальне (+7,4 % м/м), проте його внесок до загального показника інфляції був уп'ятеро слабшим за дефляційний внесок цін на фрукти та овочі» [4]. Щодо ВВП, то «у II кварталі 2023 року реальний ВВП України зріс на 19,5 % р/р. Таке значне зростання було очікуваним, адже в перші місяці повномасштабного військового вторгнення у 2022 році спостерігався мінімум економічної активності, яка на той момент впала майже на 40 % р/р. У перерахунку до 2021 року реальний ВВП України у II кварталі 2023 року становив лише 75 % довоєнного обсягу. У I кварталі 2023 року відповідний показник становив 76 %, отже, можна констатувати стабілізацію економічної активності на рівні трьох чвертей довоєнного обсягу» [4]. В

будь-якому випадку, повоєнне відновлення системи охорони здоров'я виключно за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів є нереальним.

Відповідно, проблема пошуку джерел фінансових ресурсів та їх залучення через інноваційні фінансові та інвестиційні й інші інструменти є фундаментальною в контексті повоєнного відновлення економіки України в цілому та системи охорони здоров'я зокрема.

Проте, звісно, ми не пропонуємо відкидати застосування бюджетного фінансування. Більше того, окремі інструменти передбачають спільне фінансування проєктів повоєнного відновлення, а також залучення фінансових ресурсів міжнародних організацій та іноземних урядів з наступним їх надходженням до державного та/ або місцевих бюджетів. Тобто є необхідність трансформації системи використання бюджетних ресурсів.

Отже, розглянемо найбільш пріоритетні зовнішні джерела фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я:

а) заарештовані кошти російських фінансових установ та активів осіб, причетних до повномасштабного вторгнення країни-агресора. Зазначені активи можуть становити вагому частку джерел фінансування процесів відновлення системи охорони здоров'я, але, водночас, вказаний напрям фінансування є досить дискусійним та, в будь-який момент, може бути визнаний незаконним міжнародними судами з прав людини. «За різними оцінками, йдеться про приблизно 300 млрд доларів російських активів. Близько 38 млрд суверенних активів рф, за оцінками, знаходяться у США. В основі обговорення – звіт Ініціативи відновлення демократії (RDI). Організація була заснована у 2017 році російським опозиціонером Гарі Каспаровим з метою поширення та захисту ліберальної демократії в США та за кордоном» [7]. Вагому значення мають кошти, які арештовані в Україні, зокрема в повідомленні Київської міської прокуратури йдеться про таке: «За ініціативи Подільської окружної прокуратури міста Києва в межах досудового розслідування за фактом протиправної діяльності групи компаній з російським бенефіціаром передано на користь ГУР МО України та Національної гвардії України понад 450 млн грн арештованих коштів» [6]. Проте арешт активів ще не означає можливість їх використання для цілей повоєнного відновлення, тому що на міжнародному та національному рівнях є потреба в розробці та впровадженні механізму використання заморожених активів росіян для цілей повоєнного відновлення України;

б) допомога міжнародних фінансових організацій, що може здійснюватися різними інструментами. «Міністерство охорони здоров'я продовжує отримувати гуманітарну допомогу від урядів і міністерств різних країн та міжнародних організацій. Цього разу вона надійшла від EU Institutions in Ukraine/ Європейських інституцій, представлених в Україні, Урядового агентства стратегічних резервів Польщі, Aarhus Kommune/ влади муніципалітету Орхус (Данія), Представництва Червоного Хреста в Німеччині, німецької організації медичної допомоги «Action Medeor», транснаціональної фармацевтичної компанії «Novo Nordisk», американської благодійної організації «Direct Relief», благодійного фонду «Всеукраїнська фармацевтична палата - єдина європейська сім'я»» [1]. Щодо власне фінансової допомоги, то важливе зазначення має співпраця із такими міжнародними організаціями:

– *Міжнародний валютний фонд*. В повоєнному відновленні та продовженні реформування в різних сферах суспільного життя, зокрема системи охорони здоров'я, істотну роль відіграє співпраця з Міжнародним валютним фондом. У березні 2023 року виконавчою радою Міжнародного валютного фонду затверджена програма розширеного фінансування, реалізація якої передбачає такі два етапи: «на першому – ціллю є збереження макроекономічної та фінансової стабільності в контексті війни з одночасною підготовкою підґрунтя для потужного післявоєнного відновлення; на другому – повоєнному – поглиблення структурних реформ і проведення додаткових реформ макроекономічної політики для відновлення середньострокової зовнішньої стійкості, підтримання відбудови та сприяння швидкому довгостроковому зростанню, а також прискорення реалізації зусиль щодо вступу до ЄС» [10]. Цей механізм передбачає обсяг фінансування у сумі 15,6 млрд дол.;

– *Європейський банк реконструкції та розвитку*. Для підтримки України в умовах російської агресії ЄБРР було затверджено додатковий пакет допомоги. Вказаний пакет було введено в дію у березні 2022 року «Європейський банк реконструкції та розвитку оголосив про початковий пакет заходів для України на суму 2 млрд євро, щоб допомогти, зокрема, постраждалим від війни громадянам і компаніям. Очікується, що фінансування буде надано в найкоротші терміни для підтримки українських компаній – наприклад, у вигляді відстрочених кредитів, підтримки ліквідності і торгового фінансування. Там, де це можливо, підприємствам допоможуть переїхати, щоб їх робота могла тривати. Крім того, розроблена банком програма забезпечення стійкості та забезпечення засобів до існування допоможе країнам, безпосередньо постраждалим від напливу українських біженців. Жінки, діти та люди похилого віку становлять більшість переміщених осіб, і муніципальна влада стикається з величезними труднощами в управлінні потоком людей, йдеться у заяві» [3]. Окремі складові зазначеної допомоги визначають особливості реалізації медичних послуг, зокрема у приватному секторі, а також визначають стійкістю державного та місцевого бюджетів для фінансування системи державних закладів охорони здоров'я;

– Світовий банк. «У зв'язку зі збройним вторгненням російської федерації в Україну Світовий банк у березні 2022 року затвердив додаткове фінансування для проєкту МБРР "Позика на політику розвитку у сфері економічного відновлення" (*Economic Recovery Development Policy Loan, ER DPL*), у підготовці якого Національний банк брав участь. Кредитні кошти в межах додаткового фінансування проєкту та гарантії від Королівства Нідерландів та Швеції в сумі майже 490 млн дол. США та пов'язана з проєктом підтримка Японією в розмірі 600 млн дол. США спрямовані на фінансування загального фонду Державного бюджету України. Також для співфінансування цього проєкту залучено більше 1,2 млрд дол. США грантових коштів із Цільового донорського фонду, створеного Світовим банком. Розмір загального пакета допомоги, який Світовий банк мобілізував разом із партнерами для підтримки України в протистоянні проти агресії російської федерації, становить більше 23 млрд дол. США, з яких більше 20 млрд дол. США вже сплачено станом на початок квітня 2023 року» [10];

в) питання міжнародної підтримки України в її намірі повоєнного відновлення розширюється в контексті допомоги іноземних держав, зокрема США, Канади, країн Європейського Союзу та інших. Допомога може надаватися різними шляхами, в тому числі для фінансування державних видатків, а також власне самостійного відновлення інфраструктури;

г) залучення міжнародних транснаціональних корпорацій до фінансової та іншої допомоги з відновлення економіки України в цілому та системи охорони здоров'я зокрема. Це можливо здійснити через сукупність різноманітних інструментів: благодійну та гуманітарну допомогу; проєктно-грантову діяльність; державно-приватне партнерство; інвестиційні інструменти;

д) залучення коштів бізнес-структур, тобто юридичних осіб резидентів України. Так, з моменту повномасштабного вторгнення бізнес значно скоротив темпи розвитку, проте окремі сфери відновили свою діяльність і стали на шлях динамічного розвитку, що дає їм можливість інвестувати у відновлення системи охорони здоров'я через інструменти приватизації, державно-приватного партнерства, інвестування, безповоротної допомоги тощо.

З моменту повномасштабного вторгнення допомога вказаних вище інституцій щодо повоєнного відновлення є значною, про що свідчать статистичні дані (рис. 3).

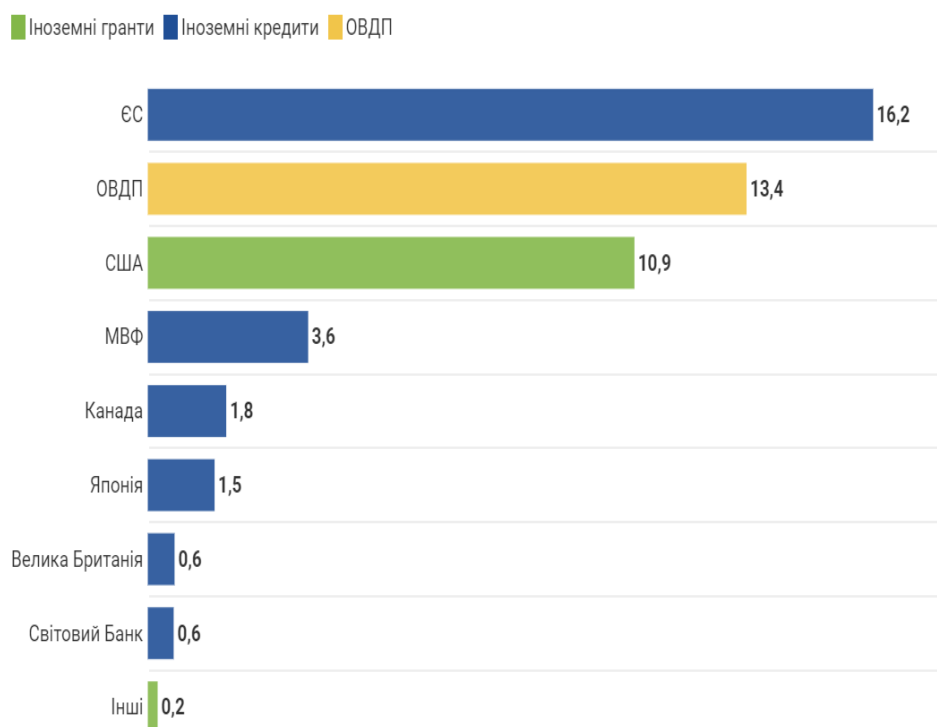

Рис. 3. Додаткове фінансування державного бюджету, що надійшло у 2023, станом на 9 листопада, млрд дол. США (фото екрану за посиланням [8])

Для повоєнного відновлення системи охорони здоров'я інструментами залучення фінансових ресурсів, окремі з яких вже реалізуються, а інші можуть застосовуватися в майбутньому, можуть бути такі:

а) створення Фонду розвитку України. Вказаний проєкт був анонсований Урядом. Зокрема в офіційних повідомленнях йдеться про таке: «Уряд анонсував створення ще однієї платформи – Фонду розвитку України, яка залучатиме та мобілізуватиме державний та приватний капітали для відбудови України за

допомогою широкого спектра інноваційних та традиційних фінансових інструментів. Діяльність фонду буде зосереджено передусім на ключових секторах української економіки, включаючи енергетику, інфраструктуру, сільське господарство, виробництво та ІТ» [2]. Ризиками функціонування такого фонду є можливі корупція та недобросовісність, що вимагає особливого підходу до механізмів його адміністрування, забезпечення довіри з боку суспільства і бізнес-структур;

б) створення благодійних організацій та організація благодійних акцій на міжнародному рівні для збору коштів, з метою фінансового забезпечення повоєнного відновлення як окремих закладів охорони здоров'я, так і окремих складових системи охорони здоров'я;

в) запровадження проєктів державно-приватного партнерства з метою відновлення діяльності закладів охорони здоров'я як на деокупованих територіях, так і територіях, які постраждали від авіаударів. Механізми державно-приватного партнерства є найбільш ефективними в світі, адже дозволяють залучити приватні кошти для модернізації окремих сфер реалізації державних послуг та зменшити навантаження на державний та місцеві бюджети;

г) проєктно-грантова діяльність з позиції окремих суб'єктів системи охорони здоров'я, зокрема: закладів охорони здоров'я, що можливо здійснити через розширення автономії їх управління та видів діяльності; органів державної влади та місцевого самоврядування, що є суб'єктами управління в сфері охорони здоров'я; приватних закладів охорони здоров'я; закладів вищої освіти, діяльність яких пов'язана з реалізацією освітніх послуг у сфері підготовки медичних працівників та наукових послуг у сфері медицини;

д) приватизація, яку можливо здійснити через внесення відповідних змін до законодавства про приватизацію та регулювання системи охорони здоров'я.

Напрямами відновлення системи охорони здоров'я, зважаючи на вказані інструменти та джерела фінансування, вбачаємо такі:

а) відновлення інфраструктури, складові якої були визначені нами в попередніх дослідженнях;

б) відновлення медичних послуг на деокупованих територіях та територіях високого ризику небезпеки.

Висновки. Отже, вивчення джерел фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я, ефективними можуть бути наступні: створення Фонду розвитку України; створення благодійних організацій та організація благодійних акцій на міжнародному рівні для збору коштів з метою фінансового забезпечення повоєнного відновлення як окремих закладів охорони здоров'я, так і окремих складових системи охорони здоров'я; запровадження проєктів державно-приватного партнерства з метою відновлення діяльності закладів охорони здоров'я як на деокупованих територіях, так і територіях, які постраждали від авіаударів; проєктно-грантова діяльність з позиції окремих суб'єктів системи охорони здоров'я; приватизація, яку можливо здійснити через внесення відповідних змін до законодавства про приватизацію та регулювання системи охорони здоров'я з метою відновлення інфраструктури, складові якої були визначені нами в попередніх дослідженнях та медичних послуг на деокупованих територіях та територіях високого ризику небезпеки.

Зазначені джерела та напрями потребують додаткового обґрунтування, зокрема в частині удосконалення бюджетного законодавства та використання механізмів державно-приватного партнерства із залучення іноземних резидентів.

Список використаної літератури:

1. Генератори, медичне обладнання та лікарські засоби – гуманітарна допомога цього тижня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://moz.gov.ua/article/news/generatori-medichne-obladnannja-ta-likarski-zasobi---gumanitarna-dopomoga-cogo-tizhnja>.
2. Для фінансування відновлення України створили три джерела – депутатка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3710004-dla-finansuvanna-vidnovlenna-ukraini-stvorili-tri-dzherela-deputatka.html>.
3. ЄБРР виділив €2 мільярди допомоги Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3424742-ebrr-vidiliv-2-milarda-dopomogi-ukraini.html>.
4. Макроекономічні показники [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-rokazniki.html>.
5. Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>.
6. Прокурори передали ГУР та Нацгвардії майже пів мільярда гривень арештованих коштів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.slovoidilo.ua/2023/11/04/novyna/bezpeka/prokurory-peredaly-hur-ta-naczhvardiyi-majzhe-piv-milyarda-hryven-areshtovanyx-koshtiv>.
7. «Путін має платити за звірства» – експерти про передачу Україні 300 млрд заморожених активів Росії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/eksperty-pro-peredachu-ukrayini-300-mlrd-zamorozhenykh-aktyviv-rosiyi/32640061.html>.
8. *Самолук М.* Трекер економіки України під час війни / *М.Самолук* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>.

9. Скільки буде коштувати повоєнне відновлення України: перші оцінки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/28/infografika/ekonomika/skilky-bude-koshtuvaty-povoyenne-vidnovlennya-ukrayiny-pershi-ocinky>.
10. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>.

References:

1. «Generatory, medyczne obladnannia ta likarski zasoby – humanitarna dopomoha tsoho tyzhnia», [Online], available at: <https://moz.gov.ua/article/news/generatori-medyczne-obladnannja-ta-likarski-zasobi---gumanitarna-dopomoga-cogo-tizhnja>
2. «Dlia finansuvannia vidnovlennia Ukrainy stvorily try dzherela – deputatka», [Online], available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3710004-dla-finansuvanna-vidnovlennia-ukraini-stvorili-tri-dzerela-deputatka.html>
3. «YeBRR vydilyv €2 miliardy dopomohy Ukraini», [Online], available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3424742-ebrr-vidiliv-2-milarda-dopomogi-ukraini.html>
4. «Makroekonomichni pokaznyky», [Online], available at: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html>
5. «Povoyenne vidnovlennia Ukrainy. Novi rynky ta tsyfrovi rishennia», [Online], available at: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>
6. «Prokurory peredaly HUR ta Natshvardii maizhe piv miliarda hryven areshovanykh koshtiv», [Online], available at: <https://www.slovoidilo.ua/2023/11/04/novyna/bezpeka/prokurory-peredaly-hur-ta-naczhvardiyi-majzhe-piv-milyarda-hryven-areshtovanykh-koshtiv>
7. «"Putin maie platyty za zvirstva" – eksperty pro peredachu Ukraini 300 mlrd zamorozhenykh aktyviv Rosii», [Online], available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/eksperty-pro-peredachu-ukrayini-300-mlrd-zamorozhenykh-aktyviv-rosiyi/32640061.html>
8. Samoliuk, M., «Treker ekonomiky Ukrainy pid chas viiny», [Online], available at: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>
9. «Skilky bude koshtuvaty povoyenne vidnovlennia Ukrainy: pershi otsinky», [Online], available at: <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/28/infografika/ekonomika/skilky-bude-koshtuvaty-povoyenne-vidnovlennya-ukrayiny-pershi-ocinky>
10. «Spivpratsia z mizhnarodnyimi finansovymi orhanizatsiiami», [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>

Юнгер Віталій Іванович – кандидат медичних наук, заступник головного лікаря з поліклінічної роботи Клінічної лікарні «Феофанія».
<https://orcid.org/0000-0003-0403-1624>.
E-mail: yungervitaliy@gmail.com

Yunger V.I.

Sources of financing post-war reconstruction of the health care system (general terms)

The complexity of financial support for post-war reconstruction is associated not only with the search, accumulation and use of financial resources, but also with the need to transform the entire system of financing the activities of health care institutions, training medical and administrative personnel, and providing all types of medical care.

It is determined that the structure of the financial mechanism for post-war reconstruction of the health care system includes financing post-war reconstruction of the health care system and the development of a new mechanism for financing the health care system. Priority external sources of financing for post-war reconstruction of the health care system are identified: arrested funds of Russian financial institutions and assets of persons involved in the full-scale invasion of the aggressor country; assistance from international financial organizations, which can be carried out using various instruments; the issue of international support for Ukraine in its post-war recovery is expanding in the context of assistance from foreign countries, in particular the USA, Canada, the European Union countries and others; involvement of international transnational corporations in financial and other assistance in the recovery of the Ukrainian economy as a whole and the healthcare system in particular; attraction of funds from business structures, i.e. legal entities of residents of Ukraine.

Instruments for attracting financial resources have been identified, in particular: the creation of the Development Fund of Ukraine; the creation of charitable organizations and the organization of charitable events at the international level to raise funds; the introduction of public-private partnership projects; project and grant activities from the position of individual healthcare entities; privatization, which can be carried out through the introduction of relevant amendments to the legislation on privatization and regulation of the healthcare system. Directions for the recovery of the healthcare system have been identified, namely: the restoration of infrastructure and the restoration of medical services in deoccupied territories and territories of high risk of danger.

Keywords: source of financing; post-war reconstruction; healthcare system; tools for attracting financial resources; public-private partnership.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2024.